

T

VEEL BELANGSTELLING OM MET BSM TE STARTEN

Op 16 november 2006 is de eerste bijeenkomst gehouden van de vijf regionale netwerken BSM. Bewegen, Sport en Maatschappij is de nieuwe naam voor LO2, LO als examenvak op havo en vwo. In Amersfoort zijn collega's van 45 scholen bijeen gekomen voor een eerste gezamenlijke bijeenkomst, waarbij de netwerken ook afzonderlijk bij elkaar hebben gezeten om te bespreken waaraan behoefte is. In die netwerken zijn zowel scholen vertegenwoordigd die al LO2 geven, scholen die al aan het landelijke netwerk LO2 hebben deelgenomen en scholen die in 2007 willen starten met BSM.

Twee maanden later hebben de netwerken hun tweede of derde bijeenkomst achter de rug en is het aantal netwerken gegroeid naar zes, met in totaal 52 scholen!

Door: Eric Swinkels

AANLEIDING

Vanaf 1 augustus 2007 gaat de nieuwe tweede fase van start. Alle eindtermen in de tweede fase van het VO zijn globaler beschreven en hebben een min of meer gelijke omvang gekregen. Voor BSM is hierdoor de studielast voor havo met 37% gegroeid naar 320 studielasturen (slu) en in het vwo-programma met maar liefst 58% naar 440 slu. De eindtermen zijn weliswaar globaler omschreven, maar inhoudelijk dezelfde. De vwo-ers moeten nu ook meer regelende rollen uitvoeren.

Voor veel scholen vormen deze veranderingen een aanleiding om nieuwe vakken aan te bieden. De KVLO en SLO hebben het afgelopen jaar veel vragen gekregen om ondersteuning te bieden aan scholen die met BSM wilden starten. Daartoe zijn cursussen BSM aangeboden en is het landelijke netwerk LO2 gesplitst in zes regionale netwerken.

2006: CURSUSSEN BSM

Afgelopen jaar heeft SLO (ook in samenwerking met de KVLO) vijf cursussen BSM georganiseerd en daaraan hebben in totaal 130 collega's deelgenomen. De cursussen BSM hadden tot doel de docenten te informeren, vragen te beantwoorden en vooral

te helpen bij de opzet van een eigen programma van toetsing & afsluiting. In dat PTA staat hoe alle eindtermen van het examenprogramma worden vertaald in activiteiten die leerlingen in een bepaalde tijd moeten doen. Tevens staat daarin hoe-

**RUIM 50 SCHOLEN
IN ZES NETWERKEN BSM!**

veel studielast iedere activiteit of opdracht heeft, verdeeld in contacttijd (praktijk- en theorielessen) en zelfstudietijd. De weging, hoe de verschillende praktische opdrachten en toetsen zich tot elkaar verhouden, staat er ook in omdat BSM moet worden afgesloten met een cijfer.

Het blijkt voor collega's een hele klus te zijn een gedegen programma samen te stellen. De 'Handreiking BSM' geeft veel achtergrondinformatie en uitgewerkte voorbeelden van PTA's, toetsen en praktische opdrachten. Omdat het programma op iedere school toch vaak specifiek is met eigen keuzes, blijkt dat scholen hun eigen programma samenstellen. Om scholen te ondersteunen in het ontwikkelings- en groeiproces, bieden de netwerken BSM uitkomst.

KNELPUNTEN, VRAGEN EN VONDSTEN

Aan het einde van de cursussen BSM hebben de deelnemers steeds hun vragen, knelpunten en vondsten naar voren kunnen brengen. Daarvan wordt later een opsomming gegeven.

REGIONALE NETWERKEN BSM

De netwerken zijn een prima gelegenheid om de oplossingen die collega's gevonden hebben voor een vraag of knelpunt te delen met anderen. Zo worden goede en minder goede ervaringen en vondsten uitgewisseld. Om de scholen makkelijker met elkaar goede voorbeelden te laten uitwisselen, probeert SLO zo snel mogelijk een website aan te bieden.

Op www.bsm.slo.nl kunnen de deelnemende scholen hun voorbeelden van PTAs, cijferlijsten, toetsen, praktische opdrachten, handelingsdelen, projecten aanbieden. Voorwaarde is dat de scholen deelnemen aan de netwerken. In de netwerken worden steeds onderwerpen besproken die op dat moment de aandacht vragen. Op dit moment zijn dat met name het geven van voorlichting aan leerlingen en promotie van het vak BSM op school; de keuzes van activiteiten en de verdeling van studielast en weging in het PT&A; op welke wijze inhoud kan worden gegeven aan de theoretische

kant van BSM; op welke wijze het hoger vaardigheidsniveau tot uiting komt in praktische opdrachten, gecombineerd met grotere regelvaardigheid; welke handelingsdelen zinvol zijn.

Het vak BSM wordt alleen afgesloten als schoolexamen. Dat geeft enerzijds scholen de mogelijkheid het programma naar eigen inzicht aan te bieden. De globaler omschreven eindtermen vergroten eveneens die keuzemogelijkheden. Om er voor te zorgen dat er kwalitatief goed Bewegingsonderwijs wordt gegeven in het examenvak BSM verdient het de aanbeveling regelmatig te overleggen met scholen die ook het vak BSM (verder) willen ontwikkelen. Daartoe bieden de netwerken BSM in onze ogen de ideale gelegenheid.

In het hierbij geplaatste overzicht staan alle scholen die tot op heden zijn aangesloten bij de zes netwerken. Mocht u belangstelling hebben voor de netwerken BSM, dan kunt u zich melden bij ondergetekende.

Regionale netwerken BSM (52 scholen) e.swinkels@slo.nl - 29 januari 2007

	Noord-West	Noord-Noord-Oost	Noord-Oost-Oost	Midden	Zuid-West	Zuid-Oost
	Amsterdam	Heerenveen/ Zwolle	Zwolle Hoogeveen	Amersfoort	Rotterdam	Eindhoven
1	Koen Anthoni S.A.V.O. Den Helder	Gerie ten Brinke OSG Piter Jelles Montessori Leeuwarden	Eric Swinkels CS Vincent van Gogh Assen	Wessel van de Kamp Almende College Silvolde	Els Schrik Stanislas College Delft	Dennis Witsiers Stella Maris College Meerssen
2	Noordzee College, loc. Ichthus HAG, Driehuis	Magister Alvius Sneek	CSG Reggesteyn Nijverdalen #	Kalsbeek College Woerden	SG Wolfert van Borselen Rotterdam	Mondriaan College Oss
3	Purmerendse Sg Purmerend	Wessel Gansfortcollege Groningen	Assink Lyceum Haaksbergen #	Schoonhovens College Schoonhoven	CSW H/V Middelburg	RSG 't Rijks Bergen op Zoom
4	Herbert Vissers College Nieuw-Vennep	OSG Singelland, Drachtster Lyceum, Drachten	CSG Het Noordik Almelo #	Ludger College Doetinchem *	Christelijk Lyceum Delft	Porta Mosana Maastricht
5	Codernicus SG Hoorn	Dr. Nassau College Assen #	Twents Carmel College; loc. Thij, Oldenzaal #	RSG Slingerbos Harderwijk *	Stedelijk College Zoetermeer	Merletcollege Cuijk
6	Martinus College Grootebroek #	Esdalcollege Emmen #	Ichthus College Zwolle	Thorbecke Sg Veenendaal	Zeldenrust- Steelantcollege Terneuzen	LCL Eindhoven
7	Schoter Sg Haarlem #	De Nieuwe Veste Coevorden	Sg Pieter Zandt Kampen	Oosterlicht College Nieuwegein #	SSG De Rede Terneuzen	Dendron College Horst
8	Amstelveencollege Amstelveen #	RSG Steenwijk Steenwijk		Oostvaarderscollege Almere #	Adelbert College Wassenaar	Markland College Oudenbosch
9	Rijnlands Lyceum Sassenheim			Etty Hillesum Lyceum Deventer #	Prisma Graaf Engelbert Breda	
10				Daltonschool Helen Parkhurst Almere		

* hebben zich (ook) opgegeven voor een andere regio

Scholen die al aan het landelijk netwerk LO2 hebben deelgenomen

VRAGEN

- Wat is de samenhang met andere vakken? Zijn er voorbeelden van vakoverstijgende opdrachten of projecten?
- De combinatie havisten en vwo-ers in één groep: wordt dat vanaf 2007 niet veel lastiger te organiseren? En wanneer starten zij dan?
- Wat is de werkdruk bij het opstarten van BSM?
- Verdeling studielast BSM: wat is de verhouding tussen praktijk en theorie en tussen contacttijd en zelfstudietijd?
- Wat zijn de kosten voor leerlingen? Incasso, boeken/methodes, excursies, kleding/materiaal.
- Is een apart budget voor (invoering van) BSM nodig/mogelijk?
- Uit welke methodes kun je kiezen?
- Hoe kun je ondersteuning krijgen bij het ontwikkelen van (nieuw) materiaal voor BSM?
- Wat wordt verstaan onder de Onderzoeksopdracht?
- Accommodatie is vaak een beperkende factor bij invoering of als BSM veel wordt gekozen. Wat zijn tips waarmee je accommodatieproblemen kunt omzeilen.
- Theorie BSM kan meer zijn dan schriftelijke toetsen? Hoe dan?
- Wat te doen als leerlingen een (langdurige) blessure hebben?
- Is de nieuwe informatiefolder BSM voor leerlingen al beschikbaar bij de KVLO? Is er ook een poster BSM die op school kan worden opgehangen?

VONDSTEN!

- Sportklassen als doorlopende leerlijn vanaf de onderbouw. Geef je nu al LO2, dan zouden sportklassen in de onderbouw daarop prima kunnen aansluiten.

- Als specifieke verdieping voor vwo-ers: het maken van een bewegingsanalyse.
- Met twee collega's samen aan één groep BSM lesgeven en samen het vak ontwikkelen.
- Parallele groepen havo en vwo.
- Subsidiemogelijkheden bij gemeenten om projecten te bekostigen.
- De ruimte en keuzevrijheid binnen het programma BSM is eigenlijk best groot.
- De decaan is een spil in de voorlichting naar leerlingen. Zorg dat hij/zij goed geïnformeerd is naar de inhoud, het programma van en de ervaringen met BSM.
- Geef alle BSMers een apart sprekend shirt of trui om hen te onderscheiden van andere sportende leerlingen, zeker als ze iets moeten organiseren of begeleiden.
- Voedingsleer als apart theorieonderdeel.

KNELPUNTEN!

- Teveel verdieping in het huidige programma LO1 en ander gebruik van materiaal: frictie.
- Van BSMers mag een hoger vaardigheidsniveau worden verwacht: van welk niveau mag je dan uitgaan?
- Motivatie leerlingen: alle leerlingen mogen BSM kiezen, maar goede motivatie is absoluut een must.
- Accommodatie is vaak een beperkende factor.
- Ontwikkeltijd.

Eric Swinkels werkt als docent LO/BSM op Sg Twickel in Hengelo en is daarnaast werkzaam bij SLO

Correspondentie: e.swinkels@slo.nl

BSM IS HOT!

Heel Nederland komt vol te zitten met BSM-scholen. Het examenvak **Bewegen Sport en Maatschappij (zoals LO2 vanaf 1 augustus 2007 gaat heten)** in het vrije deel van de profielen groeit nog steeds. Sterker nog de teller van de lijst van scholen die aangegeven hebben interesse te hebben in BSM staat op 81! Er is veel belangstelling voor de cursussen BSM die door de SLO worden verzorgd. Het aantal netwerk-groepen BSM gaat zich uitbreiden. Er worden wekelijks informatiepakketten BSM aangevraagd bij de KVLO en de studiedagen BSM zitten elk jaar vol.

Vanuit de KVLO wordt geprobeerd om een volledig overzicht te krijgen van alle scholen die BSM aanbieden. Dit is lastig, vaak horen we van scholen dat ze willen beginnen maar weten we niet zeker of dat ook echt gebeurd is. In een data-

base verzamelen we namen, adressen en dergelijke zodat het bijvoorbeeld mogelijk wordt om de mensen persoonlijk uit te nodigen voor studiedagen. Ook kan eenvoudig de nieuwste informatie met betrekking tot ontwikkelingen op BSM-gebied worden verspreid. Er kan onderling contact gelegd worden en informatie uitgewisseld worden.

Vandaar het verzoek om de officiële lijst aan te vullen. Wanneer op uw school al BSM wordt gegeven en nog niet op deze lijst voorkomt zou u dit dan door willen mailen aan ondergetekende. Met uw privé-gegevens wordt zorgvuldig omgegaan en ze worden alleen in bovenstaande gevallen gebruikt.

U kunt de lijst vinden op <http://213.133.48.207/sf.mcgi?282> (www.kvlo.nl) VO/BSM(LO2) deelnemende scholen)

Correspondentie: g.w.klein.lankhorst@maartens.nl